

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์เราทุกคนนั้นต่างก็มีบุคลิกภาพและคุณลักษณะที่มีความเฉพาะตัวของแต่ละบุคคลแตกต่างกันออกไป ซึ่งสามารถมองเห็นได้จากภายนอกหรือซ่อนอยู่ภายใน ได้แก่ รูปร่างหน้าตา อากัปกริยา การพูด ความคิด ความสนใจ อารมณ์ ทศนคติ ค่านิยม และการแสดงออกของพฤติกรรม⁽¹⁾ โดยจากลักษณะเฉพาะของมนุษย์ที่กล่าวมานั้น ความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจ (Sensation Seeking) ก็เป็นคุณลักษณะทางบุคลิกภาพแบบหนึ่งที่มีความต้องการในการค้นหาประสบการณ์ที่แปลกใหม่ หลากหลาย และท้าทาย โดยการที่จะได้รับประสบการณ์เหล่านั้นอาจเกิดขึ้นจากการเสี่ยงอันตรายทั้งต่อตัวเองและสังคม⁽²⁾

ลักษณะบุคลิกภาพดังกล่าวนี้จากการวิจัยพบว่ามีสาเหตุเกิดจากปัจจัยหลายๆ ด้าน เช่น ปัจจัยทางด้านชีววิทยา, ปัจจัยทางด้านพันธุกรรม, ปัจจัยด้านการเลี้ยงดู และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น⁽³⁾ และปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ได้ส่งผลให้คุณลักษณะของความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคลมีระดับมากหรือน้อยแตกต่างกันออกไป ถ้าความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจอยู่ในระดับที่มากเกินไปก็สามารถก่อให้เกิดปัญหาติดตามมาได้⁽⁴⁾ ซึ่งปัญหาที่พบว่ามีความสัมพันธ์กับความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจ ได้แก่ ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โดยผู้ที่มีความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจในระดับสูงจะมีกิจกรรมทางเพศที่หลากหลายรูปแบบ และเปลี่ยนคู่นอนบ่อยครั้ง รวมถึงยังมีความต้องการสิ่งกระตุ้นทางเพศทั้งจากภาพและเสียงเป็นอย่างมาก⁽⁵⁾ ปัญหาติดการพนันก็เป็นปัญหาที่สำคัญเช่นกัน เนื่องจากความรู้สึกตื่นเต้นที่ได้รับจากการเสี่ยงโชค ถ้าเล่นพนันชนะก็จะเป็นแรงเสริมทางบวกที่กระตุ้นให้เกิดความพึงพอใจ ถ้าเล่นพนันแพ้ก็จะมีความรู้สึกต้องการแข่งขันจนทำให้เกิดปัญหาติดการพนันได้⁽⁶⁾ นอกจากนี้ยังพบว่าคนที่มีความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจในระดับสูงนั้นจะมีความสัมพันธ์กับปัจจัยเสี่ยงต่อการติดสารเสพติดประเภทต่างๆ เช่น บุหรี่ กัญชา เฮโรอีน โคเคน ยากระตุ้นประสาท และสุรา⁽⁷⁾ รวมทั้งพฤติกรรมที่ชอบในกิจกรรมหรือกีฬาที่มีความเสี่ยงสูง เช่น การดำน้ำลึก การกระโดดร่ม การเป็น

นักผจญเพลิง หรือ กิจกรรมที่อาศัยความเร็วสูง เช่น การขับรถแข่ง การเล่นสกีลงมาจากยอดเขา เป็นต้น⁽⁸⁾

จากการศึกษาพบว่าความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจนั้นจะพัฒนาเพิ่มมากขึ้นตามช่วงอายุ โดยจะมีระดับสูงสุดในช่วงวัยรุ่น จากนั้นความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจจะค่อยๆ ลดลง⁽⁹⁾ สาเหตุที่มีการเพิ่มสูงสุดในช่วงนี้อาจเนื่องมาจาก วัยรุ่นเป็นช่วงวัยที่วิกฤตในด้านการพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง และเป็นวัยที่มีพลังเข้มแข็งพอที่จะเอาชนะสิ่งต่างๆ ได้⁽¹⁰⁾ และการที่วัยรุ่นมีความสนใจในการทดลองทำสิ่งที่เสี่ยงอันตรายมากกว่าวัยผู้ใหญ่เป็นเพราะ วัยรุ่นยังขาดประสบการณ์ และความมั่นคงทางความคิด⁽¹¹⁾ ในการดำเนินชีวิต โดยวัยรุ่นจะมองที่ผลของความพึงพอใจในระยะสั้นมากกว่าผลเสียในระยะยาวที่เกิดขึ้นตามมา เช่น ความสุขและความพอใจจากการเสพสารเสพติด, การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร หรือการกล้าทำในกิจกรรมที่เสี่ยงอันตรายต่างๆ เป็นต้น⁽¹²⁾ นอกจากนี้อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนในวัยนี้ก็มีผลเช่นกัน เพราะการเป็นคนที่มีความกล้าเสี่ยงในการทำสิ่งที่แปลกใหม่ ทำหาย และอาจเป็นอันตรายย่อมได้รับการยอมรับนับถือจากกลุ่มเพื่อน⁽¹³⁾ โดยในกลุ่มวัยรุ่นบางคนนิยมการดื่มสุรา หรือเสพสารเสพติดเพื่อเป็นการช่วยกระตุ้นให้มีความกล้าเผชิญกับพฤติกรรมที่เสี่ยงอันตราย⁽¹⁴⁾

จากปัญหาพฤติกรรมที่กล่าวมานั้นได้มีงานวิจัยศึกษาถึงความสัมพันธ์ของความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจกับปัญหาดังกล่าว เช่น ปัญหาการติดสารเสพติดประเภทต่างๆ เช่น บุหรี่ ภัยยา เฮโรอีน โคเคน ยากระตุ้นประสาท และสุรา , ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ, ปัญหาติดการพนัน และปัญหาพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อตัวเองและสังคม เช่น การขับรถด้วยความเร็วสูงเกินกฎหมายกำหนด การทำร้ายร่างกายผู้อื่น การเล่นกีฬาหรือทำกิจกรรมที่เสี่ยงอันตราย โดยผลจากการศึกษาด้วยการใช้มาตรวัดความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจ⁽²⁾ พบว่าความรู้สึกแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจมีความสัมพันธ์กับปัญหาดังกล่าว เนื่องจากคนที่มีปัญหาพฤติกรรมส่วนใหญ่ นั้นจะมีระดับคะแนนความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจตามมาตรวัดอยู่ในระดับคะแนนที่สูง

ดังนั้นการได้ทราบถึงความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจในกลุ่มประชากรวัยรุ่นดังที่ได้กล่าวมาจึงถือเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวางแผนทางการดำเนินงานให้การป้องกันสำหรับกลุ่มเสี่ยงที่อาจได้รับผลเสียจากระดับความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจที่มากเกินไปได้ โดยมาตรวัดความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจ (Sensation Seeking Scale) ที่ใช้เป็นเครื่องมือแบบ Objective Test ชนิดหนึ่ง ที่อ้างอิงจากทฤษฎี Optimal Level of Stimulation (Zuckerman,

1969) ⁽²⁾ ซึ่งใช้วัดเกี่ยวกับความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจ โดยมาตรวัดที่ใช้นี้จะประกอบด้วยกัน 4 ด้าน คือ 1.) ความรู้สึกชอบในสิ่งที่ตื่นเต้น เร้าใจ และเสี่ยงภัย 2.) ประสบการณ์ในการแสวงหาหรือสำรวจสิ่งแปลกใหม่ 3.) ลักษณะที่ไม่มีการยับยั้งชั่งใจ หรือขมใจ 4.) ความรู้สึกไวต่อความเบื่อหน่าย

จากการใช้มาตรวัดดังกล่าวยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ในประเทศไทย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและพัฒนามาตรวัดให้เป็นรูปแบบภาษาไทย โดยจะทำการศึกษาเกณฑ์ปกติของมาตรวัดกับเด็กนักเรียนในสถานศึกษาที่มีช่วงอายุ 12 – 18 ปี หากเครื่องมือได้รับการพิสูจน์ว่ามีความตรงและมีความเชื่อถือได้ก็จะเป็นประโยชน์ ทำให้ได้แบบทดสอบที่มีมาตรฐานเพื่อใช้ในการวิจัยต่างๆต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์หลัก

1. เพื่อพัฒนาเครื่องมือและมาตรวัดความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจฉบับภาษาไทย และตรวจสอบคุณสมบัติทางการวัด (Psychometric) คือความเที่ยง (Reliability) และความตรง (Validity) ของมาตรวัดความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจ กับกลุ่มเด็กนักเรียนที่มีอายุ 12 – 18 ปี ในกรุงเทพมหานคร

2. เพื่อสร้างเกณฑ์มาตรฐาน (Norms) ของมาตรวัดความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจ กับกลุ่มเด็กนักเรียนที่มีอายุ 12 – 18 ปี ในกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์รอง

3. เพื่อหาปัจจัยระหว่างตัวแปรของอายุ, เพศ และบุคลิกภาพ ที่มีผลต่อมาตรวัดความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจ

คำถามของการวิจัย

คำถามหลัก

1. ในกลุ่มเด็กนักเรียนที่มีช่วงอายุ 12 – 18 ปีจะมีเกณฑ์ปกติของมาตรวัดความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจเป็นอย่างไร

คำถามรอง

2. ในกลุ่มเด็กนักเรียนที่มีช่วงอายุ, เพศ และบุคลิกภาพที่ต่างกัน จะมีเกณฑ์ปกติของมาตรวัดความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

สมมติฐาน

ไม่มี

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายประจำปีการศึกษา 2544 ของโรงเรียนรัฐบาล สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่สุ่มเลือกโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Cluster Sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ อายุ เพศ ศาสนา ลักษณะทางบุคลิกภาพ ระดับการศึกษา คะแนนเฉลี่ยสะสม ผู้ที่นักเรียนพักอาศัยอยู่ด้วย อายุของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา การศึกษาของบิดามารดา และรายได้เฉลี่ยของบิดามารดา

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจที่วัดได้จากมาตรวัดความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจของ Zuckerman แบ่งเป็น

2.2.1 ความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจระดับต่ำ

2.2.2 ความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจระดับปานกลาง

2.2.3 ความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจระดับสูง

ข้อจำกัดของการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะนักเรียน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งอาจมีปัจจัยอื่นที่แตกต่างไปจากนักเรียนที่อยู่นอกเขตกรุงเทพมหานคร ดังนั้นระดับความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจอาจต่างกัน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจของเด็กนักเรียนอายุ 12 – 18 ปี หมายถึง คะแนนที่ได้จากแบบสอบถามความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจ โดยแบ่งออกเป็น

1.1 ความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจระดับต่ำ หมายถึง ผู้ที่มีคะแนนความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา ($P < 25$)

1.2 ความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจระดับปานกลาง หมายถึง ผู้ที่มีคะแนนความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจระหว่างเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ถึง 75 ($P \geq 25$ ถึง $P \leq 75$)

1.3 ความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจระดับสูง หมายถึง ผู้ที่มีคะแนนความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจสูงกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไป ($P > 75$)

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หมายถึง เด็กนักเรียนที่มีช่วงอายุ 12 – 15 ปี ทั้งเพศชายและเพศหญิงในโรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ประเภทสามัญศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในเขตกรุงเทพมหานคร

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง เด็กนักเรียนที่มีช่วงอายุ 16 – 18 ปี ทั้งเพศชายและเพศหญิงในโรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ประเภทสามัญศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในเขตกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกณฑ์ปกติที่แสดงถึงลักษณะเฉลี่ยของความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจของนักเรียนอายุ 12 – 18 ปี ที่ศึกษาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

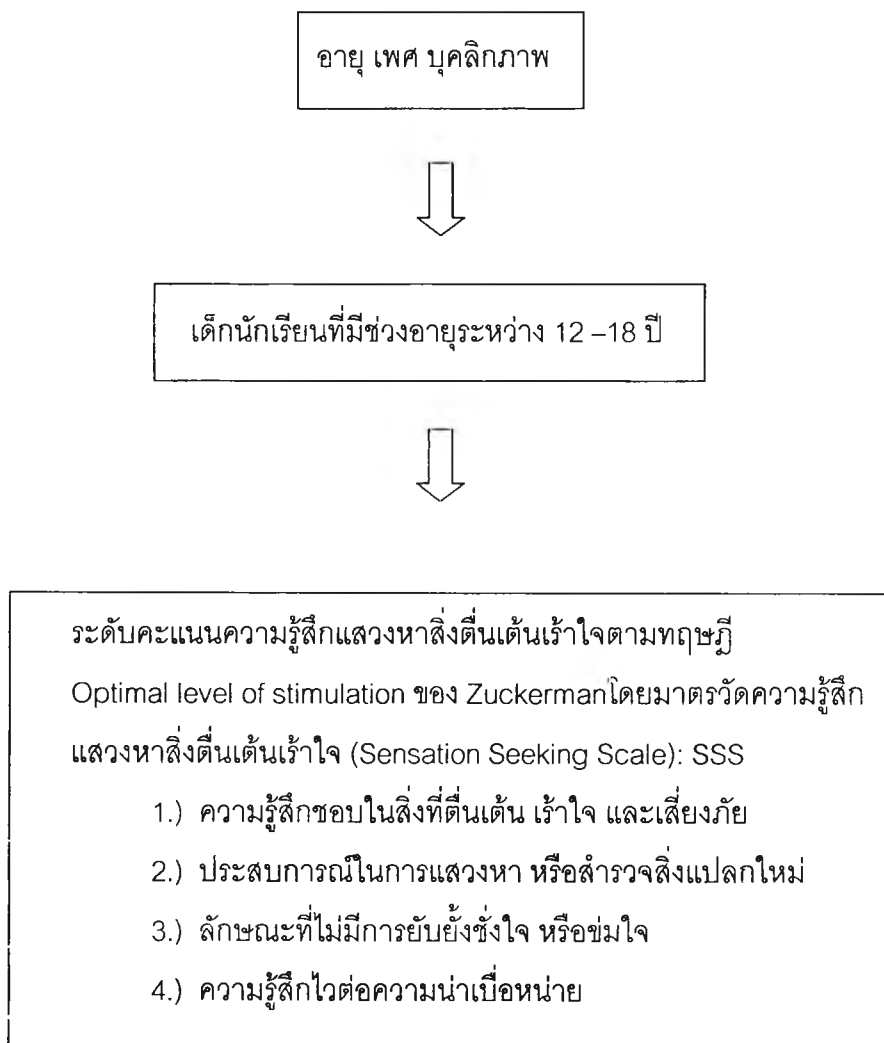
2. เกณฑ์ปกติสามารถประมาณความแตกต่างของความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจของนักเรียนชายและหญิงได้

3. เกณฑ์ปกติสามารถใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเปรียบเทียบความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจรายบุคคลได้

4. เกณฑ์ปกติสามารถประมาณลักษณะความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจในกลุ่มนักเรียน โดยที่ผลการสำรวจนักเรียนในแต่ละช่วงอายุ สามารถนำไปประเมินได้กับเกณฑ์ปกติทั่วไปหรือเกณฑ์ปกติเฉพาะ

5. เพื่อให้ประโยชน์เป็นข้อมูลในการวิจัยต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย